

Nro. 48.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Pénteken Junius 14-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

A' Katolika Anya-Szent-Egyháznak igen nevezetes innepén, ugymint Úrnapján minden esztendőben tartatni szokott bútsújárás, a' belső városban, tegnap délelőtt nagy lelki buzgósággal ment végbe. A' külső városokba a' jövő Vasárnap fog tartatni. A' tegnapi bútsújárás következő rendel és tzeremóniákkal tartatott.

Reggeli 8 órakor a' városbeli harangokkal jel adattatván, minden világi, és szerzetes rendbéli papok, a' Sz. István templomába gyültek. A' Fels. Csász. udvar is oda ment, és minden itt lévő Úri személyek, és minekutánna nagy mise tartatott volna, a' bútsújárás elkezdődött igen szép rendel. Az *első* Évangyélium az Ispotály

úttában a' Hertzeg *Schwarzenberg* palotája előtt készített óltár előtt olvastatott el; a' *második* az Ispotály piatzán a' Hertzeg *Lobkovic*s palotája előtt; a' *harmadik* a' Sz. Mihály temploma előtt, a' *negyedik* és *utolsó* a' Graben úttzán a' Sz. Háromság oszlopa előtt. Minden úttzák a' mellyeken a' processio által ment, Cs. Kir. katonaság állott spallirban két línében a' jó rend fel tartása végett.

Leg elsőben is a' Bétsi tzehek és társaságok mentek, utánnok az árvaházakbéli gyermekek, utánnok a' belső és külső városokbéli szerzetes papok, úgymint, a' Szerviták, a' Sz. Agoston rendén lévők, a' Kármeliták, a' könyörülő barátok, a' Kaputzínusok, a' Frantziskánusok, a' Dominikánusok, végre a' Parochusok. — Ezek közt a' Férfiak párosan, utánnok a' világi és több reguláris papok, nyomon követték a' forma ruhás polgároknak fő tisztjeik, a' Bétsi Magistrátus, a' Cs. K. udvari liveriás tselédek, és furirok, a' nemes ifjak, a' Cs. K. Asztalnokok, Kamarás Urak, a' Cs. K. titkos Tanátsosok, a' Leopold, 's Ss. István rendjeinek tagjai, és a' Mária Trézia vitézi Rendjének jelen vólt kis keresztetes vitézi, és Commendátorjai — az udvari muzsikusok, az Érseki Káptalan, a' Leopold, Sz. István rendjeinek, és a' Mária Trézia vitéz Rendének nagy keresztetes vitézi, mindnyájan a' Rendeknek tzimereivel felékesítve; végre az arany gyapjas vitézek, nagy keresztjeiket nyakokba viselvén. Ezeknek jobb kezek felől a' Bétsi Universitas négy facultássainak Dékánusi a' Mágnyifikus Rektorral együtt.

Ezeket követte a' Bécsi Érsek pontifikalis öltözetjében a' mennyezet alatt a' neki szolgáló Papsággal együtt, az óltári szentséget jobb kezében tartván. A' mennyezet selyem bojtyait Cs. K. Kamarás urak vitték. — Az Érsek és mennyezet mellett két oldalról, a' Cs. K. nemes ifjak mentek égő szövétnekekkel, utánna maga a' Fels. Császár fejer forma ruhába fel öltözve, és a' fellyebb említett Rendeknek tzimereivel fel-

ékesítve, jobb és bal keze felől azon rendeknek dékánusi és a' General Adjutáns. Eö Felségét követték a' Fels. Cs. K. Fő Herczegek a' Rendeknek tzimereivel fel ékesítve, és udvari fő Mestereiktől kísirtve. Közöttök vólt Hazánk kedves Nádor Ispánya magyar formaruhájába felöltözve, a' ki a' múlt hét végén jött vala ide. — A' processiot egy osztály Német testörző sereg, és egy kompánia granatiros katonák zárták bé. A' Gráben útzán egy magyar granatiros batallion paradirozott, melly a' processio végződése után három szálvét adott. A' nézőknek felette nagy vólt a' száma. Dél előtt 11 órakor mindennek vége vólt, semmi rendeletlenség nem történt a' processio alatt.

Nagy Britannia.

A' Frantzia közönséges újság levelek, nevezetessen a' *Journal de l' Empire* nevezetű azt tartják, hogy az Angliai Fels. Király, a' múlt Május 19.ik napján, Windsorbán, betegségétől fogva legelsőben, a' Királynét meg látogatta. Az után a' Hertzeg Regens, az az, a' Vallisi Hertzeg's testvér öttsei, úgymint az Yorki, Clarencei, Kenti, és több Királyi Hertzegek mentek Eö Felségének tiszteletére. — Nem hiszik, hogy ő Felsége, vak és siket lévén, az Ország kórmányát többé kezére vehesse. — Azon napon, tudniillik Május 19.ikén, maga mulattsága végett hintóra ült, és a' Windsori árnyékos úton sétálgatott Eö Kir. Felsége. Mihelyt Eö Felsége a' várból kiment, mindjárt minden Windsori harangok megvonattak, az ágyúk harsogtak, és sok nép ment Eö Felsége szemlélésére. Egy gyalog regement, és a' Windsori szabados katonák paradiroztak.

A' múlt Május 21.ik napján a' financiára ügyelő Anglus Minister Lord *Perceval*, a' N.

Britannial Státusnak e' folyó 1811-ik esztendőre való szükségait az Alsó Parlamentum eleibe terjesztvén, azokat 56 milliom font sterlingre tette. A' tengeri erő szükségére 20 milliom, a' hadi seregekre 21 milliom; az Angliai ártillériára 5 milliom; Portugallia segítségére 2 milliom és 100,000; Szicíliának segítségére 400,000 font sterling kívántatik. Ennek a' szörnyű summának kiszerezésére, a' 20 milliomból álló hadi adón, és több adókon kívül, 12 milliomot kell költsön felvenni. — Az antiministerialis résznek több tagjain kívül mások is nagyon ellenzették ezt a' szörnyű költséget, a' minden esztendőben nevedő adósságot, az e' miatt szüntelen szaporodó terhet, a' minden haszon nélkül való pazérást, 's annak mind a' Státusra, mind a' nemzetre nézve káros voltát. *Est a' dolgot a' Frantzia Monitör adta ki.*

Spanyol Ország.

A' Frantzia Monitörnek 20-ik Májusi darabjában egynehány tudósítások adattatnak elő azokról a' hadi dolgokról, mellyek Katalóniában, Új-Kasztíliában, és ezen Országhoz tartozó Estremadurában történtek.

I. A' Katalóniában esett hadi dolgokat a' Monitör ekként adja elő: Minekutánna a' Spanyol insurgenseknek Generálisok *Campo-Verde*, azt a' nem reménylett hírt vette volna, hogy a' Figuerasi kastély árulás által a' Miqueleteseknek, az az, a' Spanyol tartománybéli seregeknek által adattatott volna: legottan 8000 emberrel oda felé indult, oly feltétellel lévén, hogy a' Miqueleteseket fel váltsa, 's azon erősségbe 3000 főből álló őrző sereget helyheztethessen. Mihelyt

a' Frantzia Generál *Baraguay d' Hilliers*, a' ki Figuerast zárva tartotta, a' *Campo-Verde* közéletéséről tudósítatott, azonnal hadi seregeinek egy részével ellene ment, az insurgenseket megtámadta, 2000-et közzülök elfogott, a' kik közt 120 hadi tisztek voltak, 4 zászlót, 1200 eleséggel meg terheltetett öszvért elfoglalt, és 3000 embert közzülök meg ölt. — A' 29-ik regementnek vadásszai, és a' 24-ik dragonyos regementnek egy eskadronja a' Tarragona felé futó elleniséget úzóbe vévén, sokat küldött közzülök a' más világra.

Ezen verekedés alatt, Rosas mellett, egy Anglus *colonne* a' szárazra ki szállott, de mihelyt meg hallotta a' *Campo-Verde* seregének veszedelmét, ismét hajókra szálván onnan eltávozott. Reményleni lehetett, hogy Generál *Souchet* Tarragona ellen marsírozott, és hogy az életben maradt insurgenseket egészen el törölte. A' Frantziáknak veszteségek kevésből állott.

II. Az új Kastiliának Cuenza nevű tartományában öszve gyűlt Spanyol Insurgensek ellen menvén General *la Houssaye* Aprilis 22-ik napján, őket *Villar del Orno* helység mellett megtámadta, és két Generálisokat, úgymint *Gutierrez* és *Ximenes*t elfogta, még azon napon, dél után négy órakor, minden első vígyázaton állott lovassaikat vissza verte, 3000 főből álló gyalog, és 400 lovasokból álló hadi népeket is Cuenza mellett megtámadta, közzülök 600 embert elfogott, minden bagazsiájokat, munitziókat elfoglalta sok embereket meg ölte, futásokban 500 ember közzülök a' vízbe holt. A' kik életben megmaradtak, a' bé következett se-

tét éjjelnek köszönhetik haláltól lett megmenekedéseket.

III. Az Estremadurában történt hadi dolgokat következő képen adta elő a' *Monitór*nek 20-ik Májusi darabja. A' múlt Aprilis 7-ik napján szerentséje volt *Latour-Mauburg* Generálisnak, a' Beresford Anglus Generál vezérlése alatt volt ármádiát véletlenül megtámadni, és egy egész Anglus Eskadront fogságra ejteni. A' Badajosi erősség egynehány holnapra való eleséggel megvan töltve. — Az Olivenzai őrző seregek semmi védelmező eszközei nem lévén, onnan kiköltözött, és a' *Beresford* oda közelgető ármádiájának hagyta, melly Aprilis 15-ikén abba bémenvén, 200 betegnél egyebet ott nem talált. — Aprilis 22-ikén a' Badajosi várat maga Lord *Wellington* megkémlelte, a' melly alkalmatossággal Generál *Philippon* két batallionnal azon várból ki tsapván az ellenséget vissza verte. — Insurgens Generál *Blake*, a' Kádikszi őrző seregtől 8000 emberrel Agamonte mellett ki szálván, magát *Beresfordal* öszve kaptsolta. — A' Dalmátziai Hertzeg Marsal *Soult* 20000 emberrel Sevilla mellett öszve gyűlt, és sok segítő seregek mennek hozzája, ezek közzé nem számlálván a' Kádiksztot ostromló seregeket, vagy a' segítségére ment hadi népet, vagy az 5-ik corpusnak azt a' részét, melly a' Generál *Latour Mauburg* vezérlése alatt az egyesült ármádiának fedezésére az Ország határán letelepedett. — A' Kádiksztot ostromló Fr. ármádia oly titkos mesterséget talált, mellynek segítségével, 3025 ölnire vetheti a' bombikat, mellyeknek tüzők a' bombi hányás alatt szüntelen tart,

és tökéletesen széllyel pattannak. — A' Trevisói Hertzeg Marsal *Mortier*, az Andaluziai levegő egészségének nem kedvezvén, betegen Mádritba ment.

A' Monitórnak 15-ik Májusi darabjában, a' Spanyol Ország északi részében táborozó Frantzia ármádiáról következő tudósítást olvasunk: Az Istriai Hertzegnek Marsal *Bessieresnek* fő hadi szállása még most is Valladolidban van, és az ő vezérlése alatt lévő északi ármádia az északi Spanyol Országot tsendességbe tartya, azon tartományokban számos seregeket küld ki a' vigyázatra, mellyek semmi időt nem engednek az insurgenseknek és más haramja seregeknek az öszvegyűllésre. — Generál *Bonnet* igen munkás katonatiszt lévén, a' Biscajai, Montanai, és Asturiai tartományokat zabolán tartja, és a' Biscajai tenger partyaira őrizeteket állítván ki, az Anglusoknak az Insurgensekkel való egyyességeket meg akadályoztattya. — Fő hadi szállása Oviedoban van. — A' Leoni 's Salamankai tartományok, mellyek az insurgensek kegyetlenségeknek sokáig ki vóltak tétetve, most már megtsendesültek. — A' Gallitziai Juntától azt kívánták az Anglusok, hogy a' Vigoi, Ferroli, és Corunnai erősségekben Anglus őrizeteket küldhessenek, de meg nem nyerhették.

Svédzia Ország.

A' Stockholmi udvari újságoknak 10-ik Májusi darabjában az az igen fényes inneplés leíratik, mellyet az ott lévő Frantzia Csász. Követ Báró *Alquier* Május 9-ik napján a' Római Király születésének meg tisztelésére adott. Az uralkodó Királyné, a' korona Hertzeg, 's Her-

tzegasszony, és a' Südermanlandi Hertzeg Oskár azt jelenléteikkel meg tisztelték. Az arra meghívatott vendégeknek 500-ra ment a' számok. — A' Svétzia Országi véghelyi erősségek, és a' könnyű hajósereg eleséggel megtöltetnek. — Svétziai Pomerániában az Európa közönséges ellensége ellen való felfegyverkezés divatjában van, már is 8000 fegyvert fogható legénység íratta magát bé, a' kik között már is 1500-an vígyáznak fegyverbe fel öltözve a' tenger partyán.

A' Fels. Svétziai Királynak *XIII. Károlynak* még most is változó az egészsége, mellyre nézve az orvos Doktorok javaslásokra, e' most folyó hólnapban a' Medevi orvosló fördővel fog Eő Kir. Felsége élni. Azoknak a' 15000 embereknek kiállítatásokra, a' kikkel a' Svétziai ármádia az Angliával tétetendő békességig megöregbíteni fog, a' szükséges rendelések már meg tétetődtek. — Egy Gothenburgból Stockholmba küldetett Kurir az oda való hadi tánátsnak oly hírt vitt, hogy a' Svéciai tenger partok előtt 15 Anglus línea hajó vétetődött észre, a' mellynél lévő fregatoknak 's több apróbb rangú hajóknak nagy része a' nagy *Belt* és *Sund* felé tartott. A' Dániához tartozó Zelandia sziget és a' Svéciai partok közt lévő *Sund* nevű szoros tenger egy kis órányi szélességű. A' Dániai részen fekszik a' Kronenburgi erős kastély, mellynek batteriái erős ágyúkkal és bombikkal vagynak meg rakva; ettől a' kastélytól nem messze fekszik *Helsingör* városa. — Ennek által ellenében, a' Svétziai oldalon fekszik *Helsingborg*, melly mellett számos parton lévő batteriák, az az földvárak vannak, a' mellyekből a' Sundot ellehet érnai. A' más két szo-

ros tengerek, a' mellyeket a' Balthicum és Német tengerek formálnak, *nagy és kis Beltnek* neveztetnek, az utolsóban tsak apró hajók járhatnak, a' nagy Belten, melly a' Zelándiai és Fióniai szigetek közt fekszik, nagy hajók is járhatnak.

Török Birodalom.

A' Konstántzinápolyban is nevedő luxusnak, az az, köntösbe való bujaságnak megakadályoztatására egy oly rendelés tétetett közönséggé, melly szerént semmi napkeleti Indiai öltözeteket, a' Divánnak tagjain kívül, viselni szabad nem leszen. Ez a' tilalmazó rendelés az asszonyokat nem illeti, a' kiknek a' Háremen kívül semmi közönséges helyen meg jelenni nem szabad.

A' Schiumlai táborban lévő Jantsárok halván, hogy az új Nagy Vezér Achmet Basa hozzájuk közelgessen, 8 fő rangú tisztet küldöttek magok közzül eleibe, olly magok ki jelentésével, hogy ők őtet a' táborban jó szívvel nem látják. Ezen izeneteket a' Jantsároknak nehezen szenvedvén az új Nagy Vezér, értékre adatta, hogy ha előbbi jussaikat, és szabadságokat továbbra is megtartani kívánnyák, gondolkozások módját meg kell változtatni, 's nagyobb engedelmességet mutatni. Az ő előtt volt Nagy Vezér, Drinápolyon túl már Demotikában van. Az uralkodó Zultán egy levelet küldött nekie, mellyben azt adja tudtára, hogy őtet maga kegyelmességéből ki nem rekesztette, és hogy a' mi hibát ejtet Nagy Vezérsége alatt, azt nem az ő személyes tulajdonságainak, hanem a' szoros környülállásoknak tulajdonittya,

A' Konstantzinápolyi tudósítások szerint a' Fényes Porta, és az Orosz Birodalom közt való békességes alkudozás még most is tart, de egyszersmind a' hadi készülétek is nagy tűzzel folytatódnak mind a' két részről. — A' Török flotta, avagy hajósereg a' Konstantzinápolyi kikötőhelybe minden órában kész az onnan való ki-evezésre. — A' Kapután Basa elsőben is Várnát szándékozik eleséggel, és katonákkal meg rakni, azután a' Duna torkánál vígyázatra kiállani, és hogy Krímiából semmi eleséget ne lehessen az Orosz ármádia számára vinni, egész erejével meg akadályoztatni. — Az uralkodó Zultán nagy álhatatosságot mutat feltételeiben, a' békességtől ugyan nem idegenkedik, de előre meg mondotta, hogy az oly békességre, melly a' fényes Porta ditsőségére nem szolgál, vagy a' melly a' fél hóldat meg homályosítja, tellyességgel nem állhat.

A' Konstantzinápolyban lévő Frantzia Császári követ, a' múlt Aprilis 20-ik napján egy kurir által a' Római Király születéséről tudósítván, a' következő napon a' Fr. Követség kápolnájában közönséges Isteni tiszteletet tartatott, mellyre az Austriai Csász. Internuncius, és a' Spanyol Országi Kir. Követ is meg jelentek. (Internunciusnak neveztetik az oly Austriai Csász. Követ, a' ki Konstantzinápolyban az Austriai ház dolgait folytatja. Az illy Internuncius szüntelen Konstantzinápolyba lakik.)

J e l e n t é s.

A' múlt Májusnak 17-ik napján, a' 40-ik szám alatt költ Magyar Kurirnak 521-ik és következő lapjain megígértük vala, hogy a' jövő Jú-

lius kezdetétől fogva, e' folyó esztendőnek végezetéig, minden héten két árkus újsággal, sőt ha előfizetőink illendő számmal lesznek, néhány hasznos Toldalékokkal is fogunk tisztelt Olvasóinknak szolgálni. Mivel pedig a' jelenvaló időben, a' szoros környülállások miatt, mind a' nyomtató papirosnak, mind más nyomtatáshoz kívántató eszközöknek az árrok felette megnevedett, sőt naponként mind jobban jobban öregbedik, úgy annyira, hogy végtére minden jövedelmünket tsak arra kell fordítani, és magunknak fáradságos munkáinkért vagy igen kevés vagy éppen semmi sem marad: arra való nézve mindazokat, a' kik a' Magyar Kurir olvasásában ennekutánna is gyönyörködni kívánnak, kérjük illendő tisztelettel, hogy annak a' mostoha időhöz képpent 20 forintokra emelt fél esztendőre való taksáját, e' folyó Június végéig, a' szokott módon és úton, az ide való Cs. Kir. Udvari leg főbb Posta Hivatal kezébe felküldeni ne terheltessenek. Az újság taksájának későbbre való felküldése tisztelt olvasóinknak hátramaradást, nekünk pedig kárt okozhatna, mivel mi a' kiadandó nyomtatványok számát Olvasóinknak számához alkalmaztatván, a' magokat későbbben jelentőknek az elsőbb darabokkal nem szolgálhatnánk, vagy ha szolgálni akarnánk, magunknak újjabb költséget szerezniénk, melly a' jelenvaló igen mostoha időben nagy kárunkra szolgálna. — A' Kurirnak fellyebb meghatározott taksáján a' 20 forintokon alól újság darabjainkal senkinek sem szolgálhatunk.

A' kik e' majdan elenyésző fél esztendőre a' Magyar Kurirért, 12 forintoknál kevesebbet

küldöttek fel, a' taksának még hátra lévő részét felküldeni ne sájnálják, ezt kívánja a' természeti igazság, és a' mi tett költségeinknek illendő vissza fordítása,

Azok a' kik e' folyó 1811-ik esztendőnek kezdetében újságainknak egész esztendőre való taksáját, a' 24 forintokat fel küldötték, nem gondolván, hogy a' második fél esztendőre, a' rendkívül való drágaság miatt újságainknak a' bére 20 forintokra fogna emeltetni, a' még hátra lévő 8 forintokat pótolás gyánánt fel küldeni ne terheltessenek. A' kik ezen igazságos kérésünknek eleget tesznek, December végezetéig mindenkor venni fogják újságainkat, azoknak pedig, a' kik ezen 8 forintból álló pótolást fel nem küldik, Sz. Mihály napjánál tovább a' kurirral nem szolgálhatunk.

Végre azokat a' két Magyar Hazabéli Cs. Kir. Fő és Posta Hivatalokat, mellyek minden fél esztendőben 10, 20, 30, sőt több darab újságokra is előfizetést küldenek, kérjük bizodalmassan, hogy ha helyesnek talállyák, és az olvasók is nem ellenzik, a' rendelt újság darabokat, a' magok kópertáikba zárva, és a' magok titulussaik alatt küldettessék magoknak. Ez mind az olvasókra, mind a' Posta hivatalokra, mind pedig reánk nézve hasznosabb lenne. Az elsőb-
bekre nézve hasznosabb, mivel senkinek az újsága el nem téveledne, senkinek az újságoknak expedíciója ellen panassza nem lenne, és mi is könnyebben, 's kevesebb órák alatt végezhetnénk el az újságoknak expedícióját. — *Költ Bétsben Június 14-ik napján, 1811-ik esztendőben.*

A' Magyar Kurir Irói,